

NOORD-BRABANDER.

Dingsdag 14 Januarij.

DICERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

KEKKELIJKE STAAT.

R O M E.

Den 25sten December heeft de Fransche Ambassadeur, de graaf de Tour Maubourg in zijn hotel de gelukwenschingen der hooge geestelijkheid, der vreemde Ambassadeurs en den adel bij gelegenheid der benoeming van den nieuwen Kardinaal ontvangen; Mgr. Filippi is des namiddags als koerier naar Parijs vertrokken, om de tijding der benoeming en te gelijker tijd de roode kardinaalskap over te brengen. Mgr. Bartholomeus Pacca, heef van den Kardinaal Pacca, is tot pausselijken afgezant gezonden, om de barrette of kardinaals muts aan Z. Em. den Kardinaal-Aartsbisschop van Arras over te brengen. De Kardinaal moet zelfs naar Rome vertrekken om den hoed te ontvangen.

De Erfprins van Lippe Chaumburg is aan Zijne Heiligheid door den Heer Kestner, Hanoversch Gezant, voorgesteld geworden.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 10den Januarij.

Westfalen den 28ste December. Zie hier het antwoord, hetwelk Mgr. den Aartsbisschop van Keulen aan den Eerw. Heer Kellerman, deken te Munster, bij gelegenheid van het aanbieden van den Kelk op zijnen naamdag gerigt heeft.

„Ik verzoek u Eerw. in mijnen naam den Heer N... opregtelijk te willen bedanken, die ons den prachtige Kelk heeft doen geworden en al de genen, zoo geestelijken als leeken, zoo dames als heeren, die aan dit geschenk deel hebben genomen en hun te zeggen, dat ik bij het celebreren van het Heilig Sacrificie der Mis hun alle gedachtig zal zijn, opdat mijn nederig gebed zich vereenigende met de Offerhande van den God-mensch, met hem door de wolven dringe. Gij zult wel te gelijker tijd allen dringend verzoeken om op hun beurt voor mij te bidden en met varige liefde den goddelijken bruidegom te smeeken medelijden met zijne bruid te hebben. Vaarwel!”

CLEMENS AUGUST Aartsbisschop van Keulen.

FRANKRIJK.

P A R I J S den 10den Januarij.

Het ontwerp van antwoord op de troonrede aan de Kamer der vertegenwoordigers aangeboden. (zie ons vorig nummer), is tot hertoe de volledigste en schitterendste uitdrukking van de nieuwe meerderheid der kamer. De steller van dit ontwerp de heer Remusat, is met eenparigheid van stemmen benoemd geweest. Dezelfde eenparigheid heeft zich in de Commissie getoond, wanneer het ontworpen antwoord aan dezelve is voorgesteld en wanneer men door de talrijke blijken van goedkeuring bij de openbare voorlezing op al de banken hierover oordeeld, is het te hopen, dat hetzelfde met eene groote meerderheid zal aangenomen worden. Inderdaad het was mogelijk de gevoelens, welke op dit oogenblik aan bijna al de gedeelten der kamer gemeen zijn, beter aan te halen. Nooit welligt heeft enig adres meer eerbiedige en hartelijke toegenegenheid aan de familie, welke Frankrijk in 1830 aan deszelfs hoofd heeft gesteld, aan den dag gelegd, nooit heeft men beter en meer de geheele natie verlangt zich met de dijnastie van Lodovijk Philips te vereenzelvigen en de Majesteit van den troon met de groothoed des vaderlands te vermengen; nooit ook heeft men netter de grondslagen van het gouvernement gelegd, welke Frankrijk zich heeft willen geven, en welke het besloten heeft, zoo als het ontwerp zegt, te midden der kansen eener omwenteling te zoeken.

Eene dergelijke taal doet het land en onzen tijd eer aan. Al de magten verheffen zich te gelijk door openhartige en, wij zouden bijna zeggen, ook zoo welsprekende mededeelingen. Het koningschap en het land toonen zich daarin groot. Wij bepalen ons thans om het geheel daarvan te kenschetsen en te zeggen dat, wanneer er een veld is, waarop de oude partijen zich kunnen naderen en eervol vereenigen, is het zonder tegenspraak dit tegenwoordige. Thans blijft aan de openbare beraadslaging over om de begonnen toenaderingen te voltooien, want het is niet op dubbelzinnigheden

en voorbehoudingen dat de bevreemding om, duurzaam te zijn zich kan vestigen maar op juiste en duidelijke uitleggingen, door eene beredeneerde toestemming gegeven.

— De kamer der pairs heeft haar adres tot antwoord met eene meerderheid van 146 tegen 17 stemmen aangenomen.

— Het Gouvernement heeft de noodzakelijkheid gevoeld, om het getal missionarissen in de Kolonien te vergrooten, ten einde aan het godsdienstig onderwijs der negers mede te werken en hun voor te bereiden om met minder zwarigheid de weldaad hunner vrijmaking te ontvangen. De Minister van Justitie en der eerediensten heeft ten dien aanzien eene circulaire onder dagteekening van den 3den December aan de Bisschoppen gezonden, waarbij hij 36 priesters voor de behoeften der Kolonien vordert. Mgr. Du Puy, benoemd tot het Aartsbisdom van Lyon, heeft den 27sten December eenen herdertijken brief betrekkelijk hetzelfde onderwerp gerigt.

De prelaat, aankondigende het ontwerp tot vrijmaking der slaven, dringt op de behoeften aan om hun door de fakkel des geloofs te verlichten.

— Een Fransch dagblad heeft de tegenwoordigheid van den Abbe de la Mennais in den Franschen Schouwburg aangehaald, op den dag dat mevrouw Rachel in Bajazet speelde. De priester die alzoo zijne waardigheid vergeet, was in het zwart gekleed, met blaauwe avonden en groote schoenen, besluiteloos wandelende rondom den Schouwburg en de houding aannemende of hij niet dorst binnen te gaan, (doch toegevend kwam hij binnen en hoe was de menigte niet verwonderd enen priester in die plaats en eene loge te zien innemen, die geopend, maar ook dadelijk gesloten werd en waarin hij alleen verbleef. Waarschijnlijk, merkt dit blad op, ging er een strijd in de ziel van dien man om en het was welligt de eerste reis van zijn leven, dat hij zich op dat uur in het geraas, in de beweging en de ondeugden van het Koninklijke Paleis ontmoette.

Hieruit kan men zien in hoeverre de Abbé de la Mennais in zijne verblindheid zijne pligten vergeet.

BELGIE.

BRUSSEL den 11sten Januarij

Men kondigt te Brussel tegen den 15den of den 20sten dezer maand eene nieuwe verandering in het vertrekken over de ijzeren spoorwegen aan. Twee der konvooijen van Brussel naar Antwerpen, die van 7 uren 30 minuten 's morgens en van 6 uren 30 minuten 's avonds, zullen vervallen; die van 11 uren 15 minuten zal vervroegd worden en ten half elf ure 's morgens vertrekken, uit hoofde dagelijks vertragingen ondervonden worden, die de reizigers verhinderen op tijd de huurs te kunnen bijwonen. Men heeft vier konvooijen in het tegenwoordige jaargetijde als voldoende geacht.

Woensdag is aan het hof een groot diner van 50 couves gegeven, onder het getal der genoodigden merkte men op den Hertog en de Hertogin van Aremberg en de Prinses Louisa hunne dochter, den Heer James de Rothschild, den Hertog van Ursel, lid van den Senaat, den Markies en Markiezijn de Rhode, den Baron en Baronesse de Wripts, den Heer van Meenen, Kamer President bij het hof van Cassatie; den Heer Vleminckx, Inspecteur-Generaal voor den geneeskundigen dienst, den Heer Paquet, Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Justitie, den Markies Bassano, Legatie-Secretaris van Frankrijk en vele andere leden van het korps diplomatiek, den Eerwaarden Heer Pastoor van Sablon, den Graaf en de Gravin de Lannoij, den Baron van der Straten ponthoz enz. enz.

Na afloop van het diner hebben HH. MM. en de genoodigden zich naar de danszaal begeven, om aldaar het concert der veertig Bergzangers bij te wonen.

— Men verreeft dat de Heer Hodij Administrateur der openbare veiligheid alle geprostitueerde vrouwen naar hun land zal doen verdrijven. Mogt dit voorbeeld in andere landen gevolgd worden!

— Het doel der wapeningen, welke sedert langen tijd in Zuid-Rusland gedaan worden, is om zich midde ten te verschaffen, ten einde des noods Ibrahim-Pacha wederstand te bieden, indien

bij lust had met een Egyptisch leger een Klein Asia binnen te rukken. 40,000 man van alle wapenen zonden in dit geval op de kusten van Natolie ontscheept worden. Deze troepen zouden door een reserve korps even zoo aanzienlijk ondersteund worden. Derscheppen bestemd om deze troepen over te brengen, leggen gereed.

De Russische vloot, die in de Zwarte Zee kruist, heeft zich dezen winter niet ontwapend.

— Er is sprake om den Prins de *Ligne* te benoemen ten eind België bij het Huwelijk der Koningin van Engeland te vertegenwoordigen, maar zijn vertrek naar Italie heeft hem daarvan moeten doen afzien. Men zegt, dat de Koning deze zending aan den Hertog van Aremberg zou hebben aangeboden doch dat deze geweigerd had.

Wij deelen deze lijdning mede zonder dezelve te waarborgen.

Het getal personen welke gerechtigd zijn om bij het huwelijk tegenwoordig te wezen, belooft meer dan 1300.

De Markies *ae Coughingam* en de Graaf *Grosvenor* vertrekken naar Duitschland om de eere teekenen der orde van den Kousenband aan Prins *Albert* van Saxe Coburg over te brengen, die daags voor het huwelijk verwacht wordt. Men verneemt dat de Koningin verlangt dat die plegtigheid op den 10 of uiterlijk op maandag den 12den zal plaats hebben.

Belge).

ARRONDISSEMENTS REGTBANK VAN 'S BOSCH.
Voorzitterschap van Mr. Van Convent ten Oever.
UITSpraak.

In zake de Weduwe *Cools* co. *Grave van Hogendorp*.

De Regtbank;

Overwegende dat in regten moet worden beslist:

1o. Hoedanig de wettelijke bepalingen op het stuk der jagt waren, vóór en tot aan de Staatsregeling van den jare 1798, in dat gedeelte van het voormalig Hertogdom Brabant waarin de Heerlijkheid Tilburg en Goirle gelegen was? 2o. Welk jagtregt die Heerlijkheid wettig gehad en bezeten heeft tot op dat tijdstip? 3o. Wat hiervan het gevolg moet zijn, ten aanzien der beslissing van de onderhavige procedure.

Ad. 1o. Overwegende, dat even als in alle naburige landen, ook in het Hertogdom Brabant het regt van jagen was een apanage van den Souverein, dat uitsluitend door den Hertog en groote vasallen, die hij daartoe de bevoegdheid gaf, werd uitgeoefend, dan dat de Hertogin *Johanna* bij art 29 van het landcharter van den 3de Januarij 1355, Blijde inkomste genoemd, dit regt zoodanig heeft afgestaan en gewijzigd, dat zij elke man vrijdom verleende om geheel Brabant door, zonder eenige reserve, hazen en vossen te mogen jagen; — dat dit privilegie bij de inhuldiging van Hertog *Anthony*, den 18den December 1406, is uitgebreid tot het jagen op konijnen en het overal vliegen met vogelen, doch tevens met uitdrukkelijke uitzondering der vrije warande en der *nominatim* aangeduide Hertogelijke bosschen en bijvoeging van het 25ste artikel, uiddende hem wij geven en verleenen hen dat voortaan binnen onzen lande van Brabant egheene waeranden zijn en sullen noch gehouden worden, dan die waeranden die van ouds geweest hebben en de waeranden van rechte schulich zijn te zijnen, waardoor kennelijk ten voordeele van den aan allen verleenden vrijdom van jagen en tot instandhouding van dat privilegie, de uitzondering en reserve van vrije waerande wordt bepaald én beperkt; — dat bij de Blijde inkomsten van 1427 en 1430 dit artikel nog nader wordt toegelicht en in de laatste vastgesteld: „dat er voortaan geen waeranden zijn en zullen noch gehouden, dan die vrij waeranden geweest hebben, van dat men schreef 1367 en zoo voorts” en zoo doende door de bijvoeging van een vast jaartal alle twijfel nopens de kracht van het woord van *oudts*, in de vorige Blijde inkomsten wordt weggenomen, en de verleende vrijdom tegen alle willekeurige beperking verzekerd, en dat eindelijk de overige blijde inkomsten van Hertog *Karel den Stouten*, *Philippus den Schoonen*, *Karel den Vijfden*, en deszelfs Zoon *Philips* den verleenden vrijdom van jagen behoudens de bovenaanghaalde beperking, aan alle hunne onderdanen gehoorzamd en door menigvuldige placaten de toepassing en uitvoering van het privilegie geregeld hebben.

Overwegende dat toen in den jare 1648, ten gevolge van artikel 3 van den vrede van Munster, onder anderen de Stad en Meijerij van 's Hertogenbosch, waaronder de Heerlijkheid Tilburg behoorde, van het Hertogdom Brabant bij de Republiek der zeven vereenigde Provinciën gevoegd was, de privilegien bij de blijde inkomsten en placaten op het stuk der jagt in Brabant verleend, ook in het afgestaan gedeelte wettig zijn blijven bestaan, blijkens onder anderen art. 3 der ordonnantie van den Raad van Staten der vereenigde Nederlanden van den 16 Junij 1656, en dat voorts door verschillende ordonnantien en reglementen op het stuk der jagt, successie-

velijk tot op den jare 1794 voor het toenmalig Staats-Brabant vastgesteld; aan het vroegere Brabandsche jagtregt niet alleen niet is gederogeerd, maar hetzelfde steeds in stand gehouden en gehandhaafd is geworden.

Overwegende dat uit eene nauwkeurige inzage en vergelijking der Blijde inkomsten met de Hertogelijke placaten in opgevolgde ordonnantien en reglementen op het stuk der jagt, vooreerst ten duidelijkste blijkt, dat elk Brabander mocht jagen geheel Brabant door, overal, uitgezonderd in de vrije waranden en vijf speciaal opgenoemde en gereserveerde Hertogelijke bosschen, mits jagende naar met haar en veer met veer, en dat dit privilegie zoo gewigtig werd geacht, dat de Souverein des lands, uitdrukkelijk bepaald had, dat hetzelfde niet willekeurig konde worden beperkt of ingekort, in dien z n elf van zijn regaal jagtregt afstand doende; dat echter daarentegen het regt tot uitoefening van alle andere daden van jagt, bij voorbeeld het gebruik van schietgeweer en zoo voorts onbeperkt bij den Souverein verbleef, en door hem aan Zijne Edelen en vassalen konde worden overgedragen en geschonken.

2o. Dat het woord warande, hoezeer hetzelfde taalkundig eene beslotene, omrasterde plaats, een park, waarin zeker soort van wild bij voorkeur bewaard wordt, beteekend, en ook in dien zin in Brabant niet onbekend was, echter in het Brabandsche jagtregt eene veel ruimere beteekenis heeft en in het algemeen aanduidt, zeker regt of bevoegdheid tot de jagt binnen bepaalde grenzen van kleineren of grooten omvang, een heerlijkheid, één of meer dorpen en zoo voorts bevattende, zonder dat daarbij aan eene formeele afsluiting of omrastering kan worden gedacht, hoewel toch zoodanige warande door afsteeking, palen, steenen, of andere teekenen soms werd aangeduid.

Overwegende, dat het regt van warande in dien ruimeren zin genomen, is tweederlei en er een merklijk en gewigtig onderscheid is tusschen de regten van warande en die van vrije warande, dat vrije waaraan den eigenaar of bezitter het regt gaf om, binnen de limiten van zoodanig jagtsgebied, alle mogelijke jagt bedrijf uit te oefenen, en zulks met geheele uitsluiting van alle anderen; — dat het privilegie van vrijdom van jagen daardoor beperkt en binnen zoodanige warande buiten effect gesteld werd, en dat als een gevolg van die geheele uitsluiting en wering van alle andere jagers, hij die vrije warande had, ook bevoegd was om alle overtreding en op het stuk der jagt alleen en zonder tusschenkomst van 's Hertogs warandmeester, of later van den Rentmeester der Domeinen te doen straffen; dat dus een geprivilegieerd jagtregt met geheele uitsluiting van elkanden, en vrije jurisdictie over alle jagt delicten binnen derzelve limiten gepleegd, het noodzakelijk en wettig gevolg van het regt van vrije warande zijn (zie de blijde inkomsten, art 16 van het placaat van 26 Februarij 1668, art 10 van het placaat van Februarij 1545, art 44 der ordonnantie van 16 Junij 1656 etc.)

Overwegende, dat daarenlegen het regt van warande, ook simple en ongevrije warande, bij tegenstelling genoemd, geene bevoegdheid gaf tot uitsluiting van anderen, die ingevolge de privilegien haar met haar en veer met veer jaagden, ook niet de magt verleende om binnen de warande begane jagt delicten te beoordeelen en te bestraffen, zonder tusschenkomst van 's Hertogs warandmeester, dus noch geheele uitsluiting noch vrije jurisdictie, maar alleenlijk aan den eigenaar of bezitter toekende eene geprivilegieerd regt tot de uitoefening van eenige bijzondere daden van jagt, voor het algemeen verboden, als bij voorbeeld het jagen met leg- of staande honden, met schietgeweer, het zeltten van netten, tratteren en zoo voorts en zulks bij uitsluiting van alle anderen, binnen de limiten zijner warande (zie onder anderen artikelen 3, 14, 23, 25 der ordonnantie van den 16 Junij 1656.)

Overwegende, dat talloze bepalingen der placaten onverstaanbaar zouden zijn wanneer men niet ter zijdestelling van het gemaakte onderscheid tusschen vrije warande en warande, het regt van geheele uitsluiting ook aan de eigenaars van simple waranden toekenden en men geene zannemelijke redenen zouden kunnen aanvoeren, waarom en in de Blijde Inkomsten en in de Placaten steeds nauwkeurig het woord warande of simple onvrije warande tegen over vrije warande of onze warande of onze bosschen niet aanduiding van een der vijf Hertogelijke gereserveerde vrije waranden, en waranden wordt gesteld en gebezigd; — dat bij aldien simple warande zoodanige bevoegdheid tot geheele uitsluiting van alle andere jagers had gegeven, het door allen zoo hoog geschatte privilegie van jagen, der Brabanderen door hunne Hertogen geschonken, bij het aantal der bestaande waranden niets zoude hebben beteekend, en het dan geheel overbodig ware geweest, in de blijde inkomsten zoo angstvallig te bepalen wat vrije waranden zouden mogen en moeten zijn; — dat eindelijk daardoor ten onregte eene uitbreiding aan het regt van warande zoude worden gegeven, die noch in de blijde inkomsten, noch in de Placaten noch in de latere ordonnantien gevonden wordt;

trouwens in geen enkel artikel derzelve wordt verboden haar met haar en veer met veer binnen de simple onvrije warande.

Overwegende dat de bewering der gedaagden als of het zóo kennelijk en opzettelijk gemaakt onderscheid tusschen warande en vrije warande, slechts alleen betrekking op de jurisdictie der jagdelicten zoude hebben gehad, behalve door de boven aangehaalde motieven, geheel wordt wedergelegd door de daadzaak dat reeds in de blijde Inkomsten van 1406 van vrije warande wordt gesproken, dat in die en nog vier volgende blijde inkomsten niet over de jurisdictie wordt gehandeld; maar dat die bepalingen over de jurisdictie eerst in een placat van Keizer *Karel den Vijfden* van 1545 voorkomen; —

Dat het almede niets ter zake afdoet dat Hertogin *Johanna* van geene vrije waranden gewaagt, daar in casu slechts over de jagt op klein wild wordt gehandeld en de Hertogin het jagen op hazen en vossen onbepaald en onbeperkt had vrij gegeven; en dat eindelijk alle beweringen, getrokken uit den verleenden vrijdom om ook grof wild te jagen, wel verre van te bewijzen dat het privilegie van jagen aan elken Brabander geschonken, zoo streng beperkt zoude zijn geweest, in tegendeel klaarblijkelijk aantoonen, dat de ingezetenen van Brabant een ongehoord en voorbeeldloos voorregt van vrije jagt verkregen hadden.

Ad. 2. Overwegende dat wat er ook van hooge ontheid der heerlijkheid Tilburg en Goirle zij, en daargelaten in hoeverre geschiedkundige herinneringen ten deze geloof verdienen, dat althans uit echte bescheiden blijkt, dat deze heerlijkheid reeds voor den jare 1222 een vrij eigen goed, een allodium der Hertogen van Brabant was, en als zoodanig in dat jaar door Hertog *Hendrik den Vijfden* aan den Aartsbisschop van Keulen werd opgedragen en onmiddellijk wederom van deze tot leen ontvangen, — dat deze leenplichtigheid in den jare 1288 ten gevolge van het gevangen nemen van den Aartsbisschop *Sifridus* door Hertog *Jan den Eersten* werd afgedaan en dat van dat tijdstip Tilburg en Goirle wederom als vrij eigen goed bij de Hertogen is bezeten.

Dat in 1355 deze heerlijkheid het eigendom was van Hertogin *Johanna* en bij opene brieven van den 17de November 1387, voor 4000 oude Frankische Schilden, werd verpand aan *Paulus van Haastreekt*; — dat, blijkens een daartoe door Keizer *Karel den Vijfden*, den 5den Mei 1524 gegeven verlof, Tilburg en Goirle uit het geslacht Haastreekt is overgedragen aan *Adriaan van Malsem* en in den jare 1612 door de Aarts-Hertogen *Albertus* en *Isabella* met bewilliging en toestemming der vrije Staten van Brabant verkocht, en in vollen eigendom overgebracht op *Huibert van Malsem*.

Dat door *Maria van Malsem*, gehuwd met *Antonia van Grobbendonk* in den jare 1621, de heerlijkheid Tilburg en Goirle is overgebracht in het geslacht der Graven van *Grobbendonk*, in 1711 door *Charles van Grobbendonk* verkocht aan *Willem* Prins van *Hessen-Cassel* en door dezen in den jare 1754 bij verkoop voor een som van f 165,000, — in eigendom op en overgedragen is aan Graaf *Gijsbertus Steenbergensis van Hogendorp*, grootouder en auteur der gedaagden.

Overwegende, dat hozeer de bovenaangehaalde pandbrief niet in originali is overgelegd, echter uit eene authentieke akte van Schepenen der Stad 's Hertogenbosch, van den 15den December 1612, waarin die pandbrief letterlijk wordt gerelateerd, blijkt, dat Hertogin *Johanna* hare dorpen van Tilburg en Goirle heeft verpand „met alle hare heerlijkheden, hooge en nedere: met alle broeken, forfalten, groote en cleene, met mannen, Cheijnsen, renten, waranden en visscherijen en met al den anderen heuren toebehoorten, hoe die ook gelegen zijn, in natten of in droogen, „gelijk wij en onze voorvaders die tot hiertoe gehouden hebben, „niets uitgescheiden” en zoo voorts, dat alle de overige overgangen en transporten, met dezelfde omschrijving en aanduiding van alle die regten hebben plaats gehad, en door authentieke verleenvrieven, transporten, acten van verkoop, consenten der Staten, der leenboven en van de bevoegde magt, zoo juist en nauwkeurig mogelijk worden bewezen; — en het mitsdien geen verder behoeft, dat de gedaagden de Heerlijkheid Tilburg en Goirle met, om van de andere heerlijke regten niet te gewagen, het regt van warande in die heerlijkheid wettig hebben verkregen.

Overwegende dat de omstandigheid dat de Heerlijkheid Tilburg en Goirle van ouds en voor den jare Een duizend drie hondend zeven en zestig (1367) bij de Hertogen als vrij eigen goed en met warande was bezeten, geenzins, zoo als de gedaagden vermeenen, noodzakelijk medebrengt, dat zij als vrije warande moet worden beschouwd, omdat, Hertogin *Joanna* in 1355 een algemeen vrijdom van Hazen en Vossen jagen, zonder eenige uitzondering of reserve, hebbende verleend, de Heerlijkheid Tilburg en Goirle van dat oogenblik in zoo verre ophield geheele vrije jagt der Hertogin te zijn, dat elk Brabander in die heerlijkheid krachtens het privilegie on-

bepaald gedurende het leven van Hertogin *Johanna* is blijven bestaan, de warande aan *Paulus van Haastreekt* bij verpanding door haar niet anders konden worden overgedragen dan bezwaard met den last dat elk man binnen dezelve hazen en vossen konden jagen.

Overwegende dat de gewisheid dezer stelling nog nader blijkt uit den toestand des lands tijdens het verleenen van het privilegie; dat immers op dat tijdstip de grondbezittingen waren of het eigendom van vrije Souvereine Heeren, of door de Hertogen ter leen gegeven, of eigendommen der Hertogen, dat de Hertogin op de beide eerste soorten van bezitting het privilegie niet konde doen werken, dat, wilde hetzelfde dus effect sorteren, het dan juist op de eigen Hertogelijke domeinen moest drukken; — omdat er geene andere gronden bestonden; dat wanneer de Hertogelijke bezittingen qua tales, uitgezonderd en niet onderworpen waren aan den verleenden vrijdom, het onnodig zoude geweest zijn in 1406 het door *Johanna* zoo ruim gegeven privilegie, te wijzigen en nominatim eenige Hertogelijke bosschen uit te zonderen; — en dat eindelijk wanneer men de reserve der Hertogelijke bosschen alleen tot groot wild bepaald, hieruit noodzakelijk volgt: dat of de Hertog, de jagt op klein wild op alle zijne domeinen reserverende, de zoo veel edeler jagt op groot wild op zijne niet gereserveerde goederen aan allen vrij gaf, of wel dat in strijd met de placaten de jagt op klein wild, zelfs in de vijf uitgezonderde Hertogelijke bosschen geoorloofd was.

Overwegende dat hoe dit dan ook zij, daar Hertogin *Joanna* niets hoegenaamd van den vrijdom van jagen heeft uitgesloten, zij zoodanig Tilburg heeft bezeten en aan *Paulus van Haastreekt* verpand, deze geene vrije warande konde bezitten en mitsdien die Heerlijkheid niet aan anderen met dat regt overdragen.

Overwegende dat uit de door de gedaagde overgelegde vosters en oppassers aanstellingen, gedane calanges, publicatien van Schout en Schepenen van Tilburg, mandament van maintennu der vogelarij, verpachting en verhuring der jagt, en andere bescheiden, het bezit van vrije warande geenzins kan blijken, dewijl de meeste aangevoerde daadzaken en omstandigheden het gevolg zijn van het bezit van warande; — dat de calanges hebben plaats gehad wegens overtredingen der ordonnantie van 1656, op het stuk der jagt, door het gebruiken van schietgeweer, strikken zetten en anderen, ook in de waranden verboden daden van jagt, geenzins wegens het jagen, van haar met haar, volgens het privilegie; — dat het mandament van maintennu evenmin het bezit van vrije warande bewijst, als de weigering tot jagen aan de Societeit van *St. Hubert*, dewijl hier kennelijk met het grof jagen, waartoe verlof van den eigenaar der warande noodig was, bedoeld wordt, dat even zoo het bewijs der verhuringen niets afdoet, dewijl ook simple warande kan worden verpacht, en dat eindelijk uit alle producten evidentier blijkt dat het gevolg der vrije warande, de vrije jurisdictie den jagt delicten niet aan de Heerlijkheid Tilburg en Goirle behoort.

Overwegende dat echter alle deze bescheiden, met ter zijde legging van de verklaringen van bejaarde lieden, waarop de Regter niet mag attenderen, voldoende bewijzen dat de Heeren van Tilburg en Goirle vóór 1794 en later het regt van warande wettig hebben bezeten.

Ad. 3. Overwegende, dat dit regt der gedaagden, hozeer door Artikel 27 der staatsregeling voor het Bataafsche volk van den jare 1798 afgeschald en vernietigd; echter door het Souverein besluit van den 27 Maart 1814, Staatsblad No. 20, onder meer andere voormalige Heerlijke regten in beginsel is hersteld en dat ter uitoefening van dit alzo in beginsel hersteld regt strekt het vorstelijk besluit van den 8e Februarij 1815 Staatsblad No. 11, onder bepaling dat de eigenaars van Heerlijkheid, en het jagtregt, hun bevoens binnen zeker distrikt ook op gronden van partikulieren toebehoorende, wettig moeten hebben gehad en daarvan tot in den jare 1794 of later in wettige possessie moeten zijn geweest.

Overwegende dat uit het vroeger betoogde voortvloeit dat de gedaagden binnen de limten hunner Heerlijkheid vóór 1794 wettig hebben gehad en bezeten het regt van jagt ook op gronden van partikulieren, onder gehoudenheid echter van te moeten dulden binnen de grenzen van dat territoir, de uitoefening der jagt door anderen zoo als die bij de Blijde Inkomsten aan alle man in Brabant was toegekend, namentlijk haar met haar een veer met veer, en dat mitsdien de eischeresse, — niet ten gevolge van hare eigendoms regten, — maar naar de vroegere bepalingen omtrent het jagtregt tot zoodanige uitoefening der jagt binnen de Heerlijkheid Tilburg en Goirle, mits inachtnemende de thans bestaande wettelijke verordeningen, geregtigd is.

Overwegende dat het alzo gedetermineerde jagtregt der gedaagden, ten gevolge van artikel 2 en 4 van het boven aangehaalde besluit van den 8e Februarij 1815, getoetst aan en zoo veel moge-

lijk in overeenstemming gebragt met de bestaande wet op het stuk der jagt van den 11e. Julij 1814, Staatsblad No. 79, de afpaling der Heerlijkheid Tilburg en Goirle niet gedoogd, veel minder wetligt, nademaal de afpaling, volgens art. 16 en 18 n°. 4 der even gemelde wet, de uitsluitende bevoegdheid tot nitoeffening der jagt, binnen het afgepaalde territorium aan den genen toekent, ten wiens behoefte de afpaling geschiedt.

Regt doende in naam en van wege Zijne Majesteit den Koning; Verklaart de gedaagden onbevoegd om door afpaling der Heerlijkheid Tilburg en Goirle zich het uitsluitende regt van Jagt over de eigendommen der Eischeresse toe te kennen.

Beveelt dien ten gevolge, dat de afpalingen, welke door of van wege de Gedaagden, op de gronden der Eischeresse mogten zijn geschied, binnen vier en twintig uren, na insinuatie van dit vonnis zullen worden geruimd en weggenomen.

Veroordeeld de Gedaagden in de kosten.

BETALING VAN PENSIOENEN.

Op Maandag den 13den Januarij 1840 (over de derde drie Maanden van 1839)

De Administrateur van 's Rijks schatkist in de Provincie Noord-Brabant, advertteert de belanghebbenden, dat de betaling van Pensioenen over de vierde drie maanden van den jare 1839, een aanvang zal nemen ten zijnen kantore op Maandag den 13den dezer van des morgens negen tot twaalf uren (uitgenomen Zon en Feestdagen wijders worden de belanghebbenden verzocht, om zich ten spoedigste van de Attestatien de Vita te voorzien, ten einde de betaling in de eerste week kan plaats hebben.

's Hertogenbosch, den 6den Januarij 1840.

De Administrateur voornoemd
L. J. DE LA OORT.

ADVERTENTIEN.

De Ondergeteekende verwiligt bij deze zijne vrienden, welke hem tot hertoe met hunne gunst vereerd hebben, dat de C I C H O R I J F A B R I E K bestaan hebbende onder de Firma van A. L E I J T E N, van nu af zal worden voortgezet onder de Firma van J. H A E S T te Gemert, welke door eene prompte en zoo civiel mogelijke bediening bij voortdurend zich derzelve gunst zal trachten waardig te maken.

Gemert den 8sten Januarij 1840.

A. L E I J T E N.

Het EREMONUMENT voor den APOSTEL DER NEDERLANDEN DEN H. WILLIBRODUS

Zal den 15den Februarij aan de Geerde Inschrijvers worden toegezonden. Deze meerdere tijdsbesteding heeft alleen ten doel, om de waarde der Teekening merklijk te verhoogen; aangezien het gebleken is, dat een kleiner tijdruimte onvoldoende zou wezen, om iets te leveren, dat zoo wel den Heiligen als zijne Nederlandsche vereerders tot luister en blijvend genegen zal verstreken.

VAN GULICK EN HERMANS

Boekhandelaars.

Breda den 12den Januarij 1840.

De Ondergeteekende, op de Kruistraat Letter G. N. 21. gewezen Compagnon van het huis FERNERT MIVON en VAN DER VEA, verzekert bij deze aan het geerd publiek door zijne uitgebreide relatien met de CRISTAL en GLASBLAZERIJEN, en door Stoomgedrevene Cristal Slijperij te Maastricht gevestigd, eene zeer Prompte en Civile bediening in alle soorten van CRISTAL en GLASWERK, LAMPEN, BALLONS, TAFEL, DESSERT en DRINKSERVIESEN, in allen Smaak of in Modellen, aan diegenen, welke hem methunne orders, hetzij in het groot of klein zouden willen vereeren; verder verzekert hij door eene nu, geregelde Communicatie van vervoer op Maastricht eene spoedige bediening in alle bij te makene stukken voor alle Dessert- en Drinkserviesen enz.

FERNERT

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Heden, Zaterdag den 11den Januarij 4 1/2 Ure.

Werk. Schuld, 2 1/2 pCt. 51 1/2. Dita, 5 pCt. 98 1/2. Kansbilj. 23 1/2. Synd. 4 1/2 pCt. 91 1/2. Dito. 3 1/2 pCt. 75 1/2. Handelw. 100. O. Indie 5 pCt. 96. Ardoim. 85 p. s. 23 1/2. Oude Russen 105 1/2. Roobels 6 pCt. 68 1/2. Metaalfiek 10 1/2. Braziliën 73 1/2. Mexikanen 27 1/2. Columb. 16 1/2. Peruan. 10 1/2.

Wegens het besloten water zijn er geen prijzen van den leverer.

Latere Berigten.

PARIS, den 11den Jaanarij.

Wij hebben heden geene Fransche papieren ontvangen:

Het nieuw Gouvernement van het kanton Tessin heeft veertien leden wegens misdaad van hoog verraad in staat van beschuldiging doen stellen. Deze leden maakten den staatsraad uit van het doot de revolutie van Lugano omvergeworpen Gouvernement. De meeste vervolgte personen zijn thans buiten het grondgebied van het kanton.

Van den anderen kant nemen de halve kantons van Opper- en Neder Valais de wapenen op om zich het bezit van eenige dorpen te betwisten, hetwelk elk beweert tot deszelfs omschrijving te behooren. Men verwacht eene tusschenkomst van de bondsvergadering, welke waarschijnlijk het neder Valais door bondsgenootschappelijke troepen zal doen bezetten.

— Brieven uit Madrid van den Aden verzekeren; dat het ministerie in eenen zin van bevrediging en meer behoudend zal gewijzigd worden.

De Generaal Aspizoz, die zich onlangs van Chulilla, tegen de Carlisten, meester gemaakt heeft, zal de belegerings operatien van Canete, in de Provincie van Cuenca, beginnen.

— Er is aan de grenzen altijd nog sprake, even als in de dagbladen van Madrid, over de wezenlijke of voorgewende ziekte van Cabrera. In dergelijke gevallen, wanneer er twijfel bestaat, moet men zijne aandacht op de fondsen vestigen; dan dit teeken zegt niet dat Cabrera ernstig ziek is, want het crediet van Spanje heurt zich niet op en de openbare fondsen zijn altijd dalende.

De Shah van Persie heeft volgens eenen brief uit St. Petersburg aan het Russische Gouvernement eskorten voor alle konvooyen, munition enz. aangeboden, welke Rusland noodig zou oordeelen over het grondgebied van Persie tegen de Khan van China te rigten.

— De tijding van het overlijden van Mgr. den Bisschop van Metz heeft zich gelukkig niet bevestigd. De prelaat heeft wederom met zijne gewone tegenwoordigheid van goest tegen de personen die bij hem waakten gesproken, en bevond zich, volgens het laatste bulletin, veel beter.

— De markies de Londonderry is te Parijs aangekomen.

— De volgende brief is in het Journal des Débats geplaatst.
Parijs den 7den Januarij 1840.

Mijn heer! Ik vind mij verpligt te antwoorden op de onnaauwkeurige voorgevens van de dagbladen, die vermeend hebben het publiek met de uitvaart-kosten van Mgr. den Aartsbisschop te moeten bezig houden.

De Koning heeft daerom voor eene somme van 12000 franken, genomen uit zijne eigene fondsen, willen bijdragen, doch daar de burggraaf de Ouelen nog verklaard had, dat zijne familie alleen de begrafenis kosten wilde dragen, heeft het Kapittel van Parijs vermeend, de bedoelingen van Z. M. te moeten beantwoorden, met te besluiten dat een gedeelte der Koninklijke gift besteed zou worden voor de uitgaven, welke de Aartsbisschoppelijke stad niet voorbij kon bij gelegenheid dezer droevige gebeurtenis te maken, en dat het grootste gedeelte in aalmoezen zou verdeeld worden.

Het ligchaam waarvan ik de eer heb voorzitter te zijn is zeer getroffen geweest over de kiesvolle wijze, waarmede de Koning, hetzij in de behoefte van ons fabriek, hetzij in het onvermogen, waarin mijn Heer de zegelbewaarder zich bevonden heeft, om aan een onvoorzien besteden, fondsen te onttrekken, die eene bijzondere bestemming hebben, is te gewoet gekomen.

(Gel) Affrè.

Benoemd Coadjutor van Straatsburg,

Vikaris Generaal Capitularj.

BRUSSEL, den 12den Januarij.

De hollandsche post is wederom een dag ten achter. De konvooy, welke uit Antwerpen ten 10 uren 45 minuten vertrokken is, heeft geene dépêches overgebragt.

De hollandsche dagbladen gisteren alhier aangekomen, melden dat Z. M. den heer Beelaerts van Blokland zijn ontslag gegeven en tevens tot staatsraad en minister van staat benoemd heeft.

— Gisteren heeft de Koning achtervolgelyk de heeren Abbé de Ram rector der Universiteit te Leuven en Smits, directeur der belgische bank ontvangen en vervolgens met den minister van openbare werken gearbeid.

— De Algemeene maatschappij tot opvoeding van de nationale nijverheid verdient de volle aandacht harer milddadigheid jegens de behoeftige kinderen. Zij heeft elfduizend kaarten voor brood en steenkolen aan de armen van Brussel doen uitreiken.

Veel hoofd-officieren en chefs der kavallerie korpsen zijn te Brussel ontboden eenige dagen voor het vertrek van den minister van Oorlog om eene reis te doen.

Zij zijn geraadpleegd geworden over de vraag of het noodzakelijk was de dépôts der kavallerie regimenten, die afgeschafte waren, weder op te rigten. Deze afschaffing is bezwaarlijk voorgekomen en, naar men zegt, zullen de dépôts binnen kort weder worden opgerigt.

Te 's Hertogenbosch bij D. A. A. DE ROOIJ. Boek- en Courantdrukker.